

Niet alleen de vogelstand wordt bedreigd

De bedreigingen van de vogelwereld zijn vele en velerlei. In dit nummer wordt melding gemaakt van maatregelen, afgekondigd door de minister van Landbouw en Visserij, die althans één van deze bedreigingen (door landbouwvergiften) wellicht kunnen beperken. Wij maken hier met grote voldoening melding van, ook al omdat hier voor het eerst in een officiële publikatie melding wordt gemaakt van de resultaten van veel onderzoek, dat de laatste jaren is verricht op instigatie van de Werkgroep Vogels en Zoogdieren van de TNO-commissie Nevenwerking Bestrijdingsmiddelen. Daarbij mag vooral de naam van de secretaris van deze werkgroep (Drs. J. H. Koeman) niet onvermeld blijven, zonder overigens tekort te doen aan de inspanning van andere onderzoekers.

Het artikel van de heer Hoogerwerf in dit nummer bewijst overigens, hoe een vergiftiging als die van de Rijn met het bestrijdingsmiddel *endosulfan* (in juni van dit jaar) zelfs op grote afstand van de bron van besmetting en indirect, de dood van vele vogels tot gevolg kan hebben.

Steeds meer blijkt, dat een veelheid van gevaren niet alleen de vogelwereld, maar de natuur in het algemeen en in uiterste consequentie zelfs de mens bedreigt. Voor een deel is deze bedreiging een gevolg van onze nog onvoldoende kennis van de natuur en vooral van de ecologie, de wederzijdse beïnvloeding van natuurlijke organismen. Natuurlijk is er geen chemicus of technicus, die er op uit is om planten en dieren opzettelijk uit te roeien. Wel worden herhaaldelijk pogingen ondernomen om bepaalde planten of dieren waarvan men aanneemt dat zij de voedselproductie ongunstig beïnvloeden, in aantal te beperken. Hetgeen in een wereld, waarvan de bevolking zo snel groeit, dat het nu al onmogelijk blijkt iedereen voldoende voedsel te verzekeren, begrijpelijk is en zelfs prijzenswaardig zou moeten worden genoemd. Maar telkens weer blijkt (Rachel Carsons „Dode lente” is er één opsomming van) dat goedbedoelde pogingen om een „schadelijk” geachte diersoort (of plant) te bestrijden, volkomen onvoorzienne gevolgen hebben voor de levenskansen van andere planten en dieren.

De Oecologische Kring van de Nederlandse Ornithologische Unie heeft op 1 februari j.l. een bijeenkomst georganiseerd, waarop enkele ornithologische facetten van dit probleem werden belicht. Behalve Drs. J. H. Koeman (hiervoor reeds genoemd) voerden daar de heren J. A. Eijgenraam, Prof. Dr. H. Klomp, Drs. J. Rooth en Dr. A. C. Perdeek het woord. De voordrachten van Eijgenraam, Klomp en Rooth zijn inmiddels samengevoegd tot één beschouwing die, mét die van Koeman en Perdeek wordt gepubliceerd in het tijdschrift „Natuur en Landschap”. De lezerskring van dit tijdschrift valt slechts zeer ten dele samen met die van „Het Vogeljaar”. Maar zelfs op het gevaar af dat sommige van onze lezers bedoelde artikelen tweemaal onder ogen krijgen, hebben wij gemeend de redactie van „Natuur en Landschap” te moeten verzoeken ons toe te staan twee van de bijdragen ook in „Het Vogeljaar” te mogen publiceren. (Dat het boeiende artikel van Dr. Perdeek daar niet bij is, is geen gebrek aan waardering voor de inhoud, maar uitsluitend van de overweging, dat zijn onderwerp, hoe knap ook uitgewerkt, ietwat buiten het bestek van „Het Vogeljaar” valt).

Wij zijn de redactie van „Natuur en Landschap” zeer erkentelijk voor de toestemming om de artikelen van Eijgenraam c.s. en Koeman, met gebruikmaking van het zetsel, in dit nummer te mogen afdrucken.

Inmiddels moet een nieuwe, rechtstreekse bedreiging van de Nederlandse vogelwereld worden gesignaleerd. Ons hoogste rechtscollege, de Hoge Raad heeft n.l. beslist dat goudvinken die bij een volièrehouder waren aangetroffen, tegen wie deswege proces verbaal werd opgemaakt en een vervolging wegens overtreding van de Vogelwet werd ingesteld, moesten worden beschouwd als *pluimvee* in de zin van de Vogelwet 1936. Dit gebeurde op overweging dat de volièrehouder *naar genoegen van de rechter had aangetoond* dat deze vogels in gevangenschap waren gekweekt. De uitleg, die aan deze uitspraak inmiddels in sommige kringen is gegeven, zou grote gevaren voor de inlandse vogels kunnen inhouden. Elders in dit nummer wordt uiteengezet dat, nog afgezien van nadere door de wetgever eventueel te treffen maatregelen, de gevolgen van deze uitspraak, gelukkig, minder ingrijpend zijn dan men wellicht, op grond van sommige publikaties, zou menen.

Tenslotte wensen wij hierbij de heren Kortenoever, Lebret en Philippona van ganser harte geluk met de aan hen toegekende Heimans- en Thijssespreizen. Wij zijn Prof. Dr. V. Westhoff erkentelijk voor zijn toestemming om de toespraak, die hij bij de uitreiking van deze prijzen hield, in dit nummer te mogen afdrucken. Prof. Westhoff stelt hierin o.a. „dat het belang van het onderzoek door amateurs steeds groter wordt”. Dit moge een aansporing zijn voor onze lezers om door medewerking aan dit onderzoek bij te dragen aan de verrijking van onze kennis en inzicht, die nodig zijn om te trachten de gevaren die de vogelwereld, de natuur in het algemeen en zelfs de mens bedreigen, het hoofd te bieden.